

Jankowscy ziemi nowogrodzkiej Część pierwsza

Chciałbym, aby ten artykuł nie był traktowany jako praca naukowa, ale wyłącznie jako informacja dla wszystkich szukających swoich przodków. By był zachętą do nierezygnowania i do dalszego poszukiwania, pomimo kłopotów jakie się pojawią. Zawsze można odkryć coś, co pozwoli poznać nowe, nieodkryte dzieje naszej rodziny.

Moje korzenie, to Jankowscy pochodzący ze wsi Jankowo w parafii Nowogród ziemi łomżyńskiej. Zaczynając swoje poszukiwania, zrobiłem to, co każdy początkujący. Zajrzałem do internetu, aby sprawdzić, co jest tam napisane na temat Jankowa i Jankowskich. Pierwsze co można odnaleźć, to zapis w tomie VIII Herbarza Bonieckiego - „Jankowscy h. Jastrzębiec (właściwie Boleścic) z Jankowa, w ziemi łomżyńskiej. Przywilej księcia Ziemowita z 1408 r. dany Boleścicom, wymienia Siemiana z Jankowa (Mil.)”.

JANKOWSCY h. JASTRZĘBIEC (właściwie BOLEŚCIC) z Jankowa, w ziemi łomżyńskiej. Przywilej księcia Ziemowita z 1408 r. dany Boleścicom, wymienia Siemiana z Jankowa (Mil.).

Moje drzewo rozrastało się szybko, dzięki portalowi <http://mazovia.genealogiapolska.pl/>, gdzie widać ogrom pracy włożonej przez jego założyciela, Pana Maksymiliana Jankowskiego. Następny portal to <https://indeksy.projektpodlasie.pl/> Tomasza M Dąbrowskiego, również nieocenione źródło informacji, ale nie jest to źródło nieskończone. Przyszedł również taki moment, w którym zastanawiałem się, czy to już koniec mojej przygody z genealogią. Dalej już się nie da? Wiadomo jednak, jak bardzo rozbudza się ciekawość dotarcia w drzewie przodków jeszcze dalej. Co było wcześniej, jacy byli ci przodkowie? Zacząłem się zastanawiać, że skoro nie mogę cofać się systematycznie w głąb dziejów, to może zacząć z drugiej strony, od początków?

Nastąpiły długie miesiące przeglądania wszystkiego, co wpadnie w ręce. Robienie notatek, rysowanie powiązań, szukanie w internecie. Po tym czasie okazało się, co robiłem źle. Brak wykształcenia historycznego i brak znajomości podstawowej wiedzy o katalogowaniu dało o sobie znać. Najgorszym błędem, jaki uczyniłem, był brak zapisu o źródłach, a w związku z tym często kłopot w odszukaniu konkretnej informacji. Źródła z jakich korzystałem to księgi sądowe łomżyńskie i ostrołęckie, księgi ziemskie i grodzkie łomżyńskie, księgi sądów bartnych nowogrodzkich oraz akty kościelne.

W końcu najważniejsze jest to, że się udało. Trochę szczęścia oraz pomoc i zachęta osób życzliwych pozwoliły uwierzyć, że to co robię ma sens i że ktoś może z tego w przyszłości skorzystać. Odważyłem się zakwestionować autorytety w dziedzinie genealogii, a to chyba wielki grzech. Prawie wszystko, co napisano o Jankowie w ziemi łomżyńskiej wydaje się być nieprawdą.

Po pierwsze, jak w roku 1408 Ziemowit IV mógł nadać przywileje Siemianowi na założenie wsi Jankowo w ziemi łomżyńskiej, skoro w tym czasie księciem mazowieckim, w którego jurysdykcji była ziemia łomżyńska, był od roku 1381 Janusz I Starszy?

Nieprawdziwa jest także data nadania przywilejów na Jankowie. Rok 1408 to zapewne nadanie przywilejów herbowym Jastrzębcom, ale związane z Jankowem al. Janikowem na zachodnim Mazowszu w ziemi zawkrzeńskiej. Jankowo w ziemi łomżyńskiej na przełomie XIV i XV wieku było już dobrze "prosperującą" wsią, a ściśle mówiąc wsiami.

W roku 1401 Janusz I Starszy potwierdził przywileje, między innymi na 20 łanów (359 ha) w Jankowie potomkom Trojana z Jankowa. Skoro mowa o łanach, to łan oznacza rolę pod zasiew.

Wniosek - Jankowo musiało być założone wiele lat wcześniej.

Herb Łada wg Długosza

Herb Rogala wg Długosza

Jeden z trzech herbów Dąbrowa wg Długosza

Jeden z opisów, o tym jak powstawały wsie, zamieszczam na końcu, co w sposób chyba bardzo logiczny potwierdza moją teorię.

Po drugie, w Jankowie nie było herbowych Jastrzębców, nie było też Nowin. Na tym obszarze występowali herbowi Jankowscy z trzema potwierdzonymi, ale innymi herbami. W oryginalnym XV i XVI wiecznym brzmieniu to Ładycz (Łada), Dąbrowszczyk (Dąbrowa) oraz Rogala. Występował jeszcze jeden prawdopodobny herb: Ogończyk, ale trudno stwierdzić, czy to herb czy przydomek lub zawołanie.

Znalazłem go dwukrotnie. Jeden raz w pogłównym z roku 1674, a drugi raz w akcie urodzenia syna Józefa Jankowskiego z roku 1835.

Ze znanych mi osób, które poszukując korzeni, bardzo dokładnie przeanalizowały dostępne dokumenty oraz zrobiły badania genetyczne, większość nie potwierdziła herbu przypisywanego im przez XIX wiecznych heraldyków. Można zaryzykować twierdzenie, że w dobie mody na udowadnianie szlachectwa, przyjmowano herb dosyć "swobodnie". Jak ojciec i dziadek mieli imię zgodne z jakimś wywodem związanym z danym herbem, to go przyjmowano.

Władze carskie i tak się pewnie nie zorientowały, a przywileje były. Analizując przykład Jankowa i Jankowskich zastanawiam się, jaki sens miało przystąpienie rodów h. Łada i Dąbrowa do nie-

istniejącego w parafii Nowogród herbu Jastrzębiec? Absolutnie nie współgra to z przywiązaniem do tradycji. W połowie XVII wieku powoływano całe rodziny, aby potwierdziły swój herb, a zaraz potem zmieniano go i to wszyscy na raz? A przydomki, które przetrwały wieki, istnieją do dziś, co świadczy o ciągłości rodów. Ta pomyłka, o której wspominałem, to jest przypisanie Jankowskim herbu Jastrzębiec polegała na tym, że znaleziono zapis przywileju z 1408 roku, w którym było słowo Jankowo, tak więc podporządkowano wszystkich Jankowskich z Jankowa par. Nowogród - Jastrzębcom.

Obecnie są dwie wsie Jankowo: Jankowo Skarbowo i Młodzianowo. W roku 1453, było "Jankowo Stare vel Janijkowo", Jankowo Młodzianowo, Jankowo Skarbowo, Jankowo Srzednie. Nie wspomina się Jankowa Dominikowa oraz wsi Kielcze. Te dwie ostatnie nazwy znalazły się w wykazie pogłównego z roku 1673.

W części pierwszej chciałbym podzielić się tym, co znalazłem na temat Kielcza, czyli jednego z najstarszych przedstawicieli herbu Ładycz/Łada.

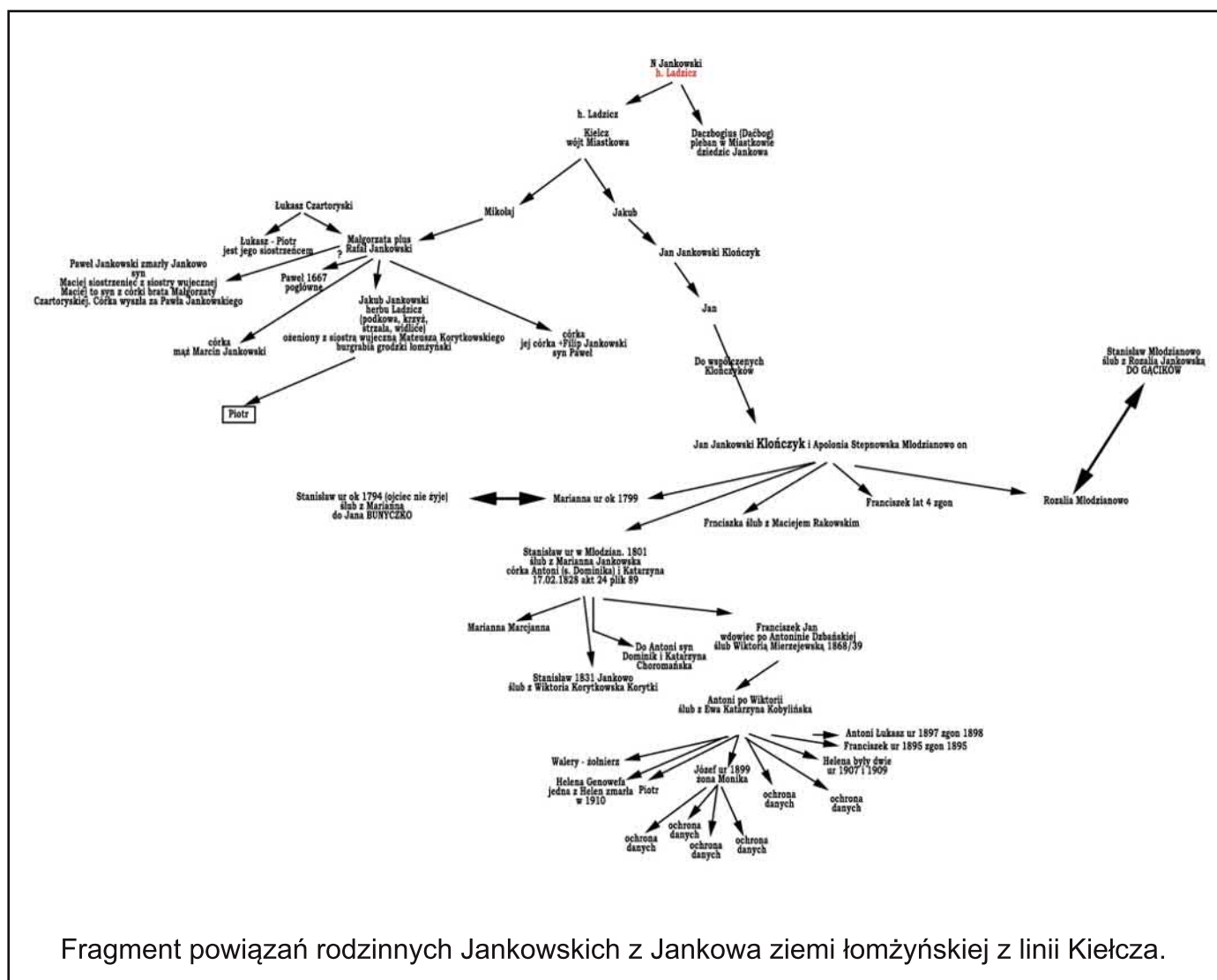
Kielcz początkowo pisał się Kielcz de Janijkowo (czasami pisane Janykowo). Z różnych zapisów można przyjąć, że chodzi o Jankowo Stare, które prawdopodobnie później zamieniło nazwę na Kielcze. Niestety nie da się ustalić położenia wsi Kielcze, ale wiadomo, że jej dziedzicem był Kielcz/Kielcz. Mapa z ok. 1772 roku sytuuje tę miejscowość na północny zachód od Nowogrodu. Mapa jest jednak bardzo niedokładna i nie zachowuje skali. Kielcz/Kielcz był wójtem Miastkowa i miał brata o imieniu Daczbogius (Dażbóg), który był plebanem w Miastkowie i dziedzicem Jankowa.

Co jeszcze wiadomo o tej rodzinie? Byli to Jankowscy herbu Ładycz (Łada) - podkowa, krzyż, strzała, widlice. Synami Kielcza byli Jakub i jego potomkowie: syn Jan i wnuk Jan oraz Mikołaj i jego potomkowie, to syn Rafał i wnukowie Paweł i Jakub. Jakub był przodkiem Jankowskich

z zawołaniem Kłończyk, po dzień dzisiejszy żyjących w Jankowie Młodzianowie. Od dawna Jankowscy związani byli węzłami małżeńskimi z Czartoryskimi z Czartorii. Matką Jakuba była Małgorzata Czartoryska, córka Łukasza. Żona wspomnianego Jakuba była z rodu Korytkowskich (siostra wujeczna Mateusza Korytkowskiego, burgrabiego grodzkiego łomżyńskiego) herbu Lubicz.

Fragment znalezionej opisu, jak powstawały wsie.

"Sam proces powstawania wsi drobnoszlacheckiej rozciągał się, jak podaje Pan Wiśniewski, przez wiele lat. Początkowo przez długi okres czasu było tylko jedno gospodarstwo pierwszego osadnika. Przeważnie jeszcze drobny rycerz nie posiadał tam chłopów, a jedynie dworską służbę, z którą osadnik karczował swoje lasy. Posiadanie więc dziesięciu włók, wcale nie oznaczało, że od razu było tyle ziemi uprawnej. Wykarczowanie całego lesistego nadania trwało zapewne kilka pokoleń, a równocześnie, w miarę rozrastania się rodziny, następował jego podział na mniejsze działki. Uniemożliwiało to wytworzenie się w tych rejonach folwarku i osadzenie wsi chłopskiej, a co za tym idzie wzbogacenia się miejscowego dziedzica".

Fragment powiązań rodzinnych Jankowskich z Jankowa ziemi łomżyńskiej z linii Kielcza.